

Kőszínházak szabadtéren

Volt idő, mikor színházcsinálók a törökök módjára vették birtokba várainkat, kastélyainkat, antik romjainkat, és sorra születtek a nyári színházak... Várszínházak sora kínálta a magyar történelmi drámákat, a reneszánsz komédiákat, kastélyainkban sose hallott barokk operák csendültek fel. Magával ragadó hangulatot teremtettek a valódi kövekből épült kulisszák, jó esetben nemcsak a háttérrel adták a játékhoz, de szellemes rendezői megoldásokat is ihlettek. A játékosok s a közönséget egyaránt inspirálta a más-más társulatoknál dolgozó művészek találkozása, a különleges darabválasztás. Ha nem is volt minden kidolgozott, rövid volt a próbaidő, de hatott az, hogy mást látott a néző, mint amit a kőszínházi szezonban megszokott: NYÁRI színházat... Aztán mintha elfogytak volna az ötletek, az előadások egyre inkább hasonlítottak a benti játékokhoz. Majd elfogyott a pénz is. Így manapság nyári színház címszó alatt leginkább kőszínházi előbemutatókat, bárhol és bármikor előadható utazó produkciókat láthatunk.

Szabadtéri színpadaink között a két etalon, a szegedi, no meg az 50 éves jubileumát ünneplő, mostanra felújított margitszigeti intézmény még valamennyire tartja magát a csak szezonális bemutatókhoz, bár utóbbi fogad be kőszínházi előadásokat is. A szegedinél turisztikailag sajnálható ugyan, hogy a gyönyörű dóm nem járható körbe, de valamit valamiért... A dóm homlokzata persze nemigen hozható aktívan játékba, mégis elegáns, szép történelmi „körítést” adhatna ismét egy-egy odaváló darabhoz, ahogy az a kezdeteknél volt. Ám sok esetben inkább csak kitarandó, zavaró tényező, aminél viszont még bán-

Fotó: Dobos Klára

Szegedi Szabadtéri Színpad

Margitszigeti Szabadtéri Színpad a Pillangókisasszony díszletével

Szentendrei Szabadtéri Színpad

több, ha spórolásként hagyják érvényesülni az épületet – mint az idei *Leányvásámál*, amikor az ízléstelen új szövegkönyvhöz köze nem volt a játék elején szabadon hagyott, benzinkúttal „megtoldott” templomnak.

A Margitszigeten is lassan eltűnt a játékból a kezdetben meghatározó természet – olyanira, hogy mára mintha nehéznek is tűnne a játékba, díszletbe való bekapcsolása, még ha van is rá alkotói szándék. Az idei *Pillangókisasszony* esetében egy talpalatnyi zöld ugyan helyet kapott a tér lezárásában, de a színpad közepére sután beépített két fácska ahelyett, hogy kapcsolatot teremtett volna a természetes háttérrel, erőltetett idegen elemként hatott.

A nagy múltú Városmajori Szabadtéri Színház – ahol valamikor eseményszámba menő bemutatók születtek a más-más színházban játszó, legnagyobb színészeink öneledt komédiázása révén – szintén zárt térként tartható számon, a nagy lakodalmi vagy tábori sátorként ható nézőteret körbefogó hangulatos növényzet keveset adhat hozzá az egyre

inkább túlsúlyba kerülő befogadó előadásokkal működő helyszín produkcióihoz.

A fénykorában a város főterén működő Szentendrei Teátrum a mediterrán életöröm sugárzója volt, a városháza kis udvarának falai között nehéz hasonlót létrehozni. Így az idei nyári szezonban csalódtak azok, akik a szentendrei *Római vakáció* bemutatóján arra számítottak, hogy a kis magyar városka műemlék házai olasz piazzát vesznek körbe, a főszereplők meg majd motorozgatnak egy kicsit a kút körül, s beépül valahogy a régi – ha nem is római – kövek közé a játék. Helyette kőszínházi kamarajáték várta a nagyerdeműt, vetített római képekkel...

S bár a nyári programfüzetek gazdagon kínálják a szabadtéri előadásokat, alig találni olyat, ami a klasszikus elvárásoknak mindenben megfelelné, s nemcsak az időjárás viszontagságai adnának pluszt. De ha már összecsípnek a szünyogok, legalább legyen olyan rendkívüli a színpadi hatás, ami miatt – ha később vissza is tér a viselkedés – egy időre elfelejtünk vakarózni...

Mikita Gábor